

Szerkesztőségi iroda:

Nagybecskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám.

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája Nagybecskerek, Zápolya-utca 1. hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Előfizetési árak:
Egész évre ——— 24 kor.
Félévre ——— 12 :
Negyedévre ——— 6 :
Egy hóra ——— 2 :
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések
a kiadóhivatallal fogadtatnak el
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknban.

Megjelenik
vasár- és ünneppnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1902.

XXXI. évfolyam. 236. szám.

Szerda, október 15.

Őszi közgyűlés.

Nagybecskerek, október 15.

A rossz idő dacára is szép számmal jöttek össze a vármegye bizottsági tagjai a városháza nagytermében, mely még mindig pótolja a megyei gyűléstermet.

Régi, de nem ősi szokás szerint általános figyelmesség között tárgyalták a vármegye jövő évi költségvetését s még a híressé vált pozsonyi átirat, mely köztudomás szerint a nemzetiségi törvény revízióját célozza, még a híres felirat sem kellett nagyobb emóciót. Össze-vissza csak két szónok foglalkozott a tárggyal: egy szerb és egy német s mindkettőnek, de különösen az utóbbinak dicséretére legyen mondva, hogy az igazi hazafiság meggyőző hangján nyilatkoztak a magyar hazáról s mi örömmel jegyezhetjük fel azt a tényt, hogy Torontálvármegye közgyűlésében, melyben az össz s nemzetiségek foglalnak helyet, egyetlen egy hang sem hallatszott, mely ellenezte volna a nemzetiségi törvény revízióját. Szinte meglepetés számba megy, hogy a törvényhatósági bizottság e g y h a n g u l a g fogadta el dr. Vincze-hidy Ernő főjegyző alább olvasható pompás feliratát, melyért a vármegye e kiváló tehetségű főtisztviselőjét külön dicséret és elismerés illeti.

Részletes tudósításunk itt következik:

Jelen voltak:

Dr. Vincze-hidy Ernő, dr. Mangold Samu, Babits József, Daniel Pál, Faur Kornél, Cocon Miklós, Bogcha Márton, Poroszkay Béla, dr. Tószögi Aladár, Zsiross Imre, Zsiross Mihály, Daniel László, Oldal Antal, dr. Brájer Lajos, Hegedüs János, dr. Holländer László, dr. Várady Imre, Dömötör Dezső, Benkovic Mihály, Horváth Károly, dr. Steinbach Béla, Rigó István, Filkovic Boldizsár, Hertelendy Ferenc, Bielek Antal, dr. Klein Mór, Papp Ernő, Weiss Izidor, Steinbach Antal, Kayser Lajos, Kiss Kálmán, Pavlovits Lyubomir, Uzbasich Gáspár, Szilágyi Albert, Vincze-hidy Izsó, Dus Sándor, Gesztessy László, Kisfaludy Péter, Vuchetich István, Szentiványi Zoltán, dr. Schlesinger Mór, dr. Nagy Dezső, Schulpe Vilmos, Mencer Lipót, dr. Riesz Jakab, Hegedüs Kálmán, Koller János, Paulinyi Samu, Lowieser Imre, dr. Mihalovich Ödön, Szekesan János, Mayer Henrik, Bauer Henrik, Balácsi József, Szávicz Szilárd, Forster Imre, dr. Grandjean József, dr. Gyertyánffy Jenő, Sal Ferenc, Tullies György, Jovanovits Döme, Magyarasevits, Semsey Gyula, Márkucz Márk, Daniel Ferenc, Sándor József, Mayer Rezső, Beller István, Mesterovics Pál, ifj. Tullies György, Kaufmann István, Omajev Milan, Szalay József, Grünfelder Antal, Halász István, Sepsey Mihály, dr. Annau Ernő, Alföldy Ede, Vihely Géza, Marton Andor, Gál Imre, Balás Iván, Euler Péter, Botka Béla, Holz Ferenc, Barackov Zsarko, Gundy Jakab, dr. Demkó Endre, Berlován Márk, Lebovics Dániel, Czuczits István, Czarina Szilárd, Grandjean Ede, Dimitrievics György, Szabó Ferenc, Firigyházy Mihály, Todorosz Miklós, Götz Gyögy, Jankovics Szilárd, Hirschl Samu, Hild Ferenc, Hollstein Ede, Löwy Ignác, Strósz Béla, Kasztory János, Ruppenthal János, Kovacev Mita, gróf Csekonics Gyula és Sándor, Manojlov György, Milos Aurél, Postics Milorad, Tyosizy Milán, dr. Pollák Győző, Raits Tósa, Rehák István, Szabadkay Ignác, Struber Miklós, Horváth Zoltán, Kozenkay Zoltán, dr. Plechl Szilárd, dr. Végh Lajos.

Dr. Dellimanics Lajos alispán lelkes éljenzés mellett elfoglalván az elnöki széket, a következő beszéddel nyitotta meg a közgyűlést:

Tekintetes törvényhatósági bizottság. A 86. évi XXI. t.-c. értelmében a vármegye őszi közgyűlését október első felében kell összehívni s miután a főispán ur beteg, voltam bátor a törvényhatósági bizottságot mára összehívni. Üdvöz-

löm a szép számmal megjelent bizottsági tagurakat s a közgyűlést ezennel megnyitom.

Dr. Dellimanics Lajos alispán ezután a napirend előtt bejelenti, hogy a király születése és nevenapja alkalmából a vármegye nevében hódoló táviratot küldött, a mit ő Felsége köszönettel fogadott. (Éljenzés.)

Bejelenti továbbá, hogy Kossuth Lajos születésének századik évfordulója alkalmából dr. Vincze-hidy Ernő főjegyző vezetésével küldöttség ment Budapestre, Kossuth-mauzoleumának alapkövetéti ünnepére. (Általános helyeslés.)

A költségvetés.

Ezután következett az 1903. évi megyei költségvetés tárgyalása.

Dr. Vincze-hidy Ernő főjegyző konstatálja, hogy a költségvetést kinyomtatva megküldötték az összes bizottsági tagoknak s így tételenként tárgyalni fölösleges (Helyeslés.), ki kell azonban emelnie a költségvetésből azt a nevezetes momentumot, hogy hosszú idő óta most történik először, hogy a vármegye költségvetése nem zárul deficittel s remény van arra, hogy ezt az állapotot a jövőben fenn lehet tartani, annál is inkább, mert a számvétség és a megyei pénztárak államosításával a megyét továbbra nem terheli a számvéői és pénztári személyzet dotációja.

A költségvetéssel kapcsolatban történik a házipénztár költségeinek fedezésére szükséges pótló és a 2 milliós kölesön törlesztésére szükséges 250 százalékos pótló megfizetése. A házipénztár költségeinek fedezésére összesen 288 százalékos pótló megfizetésére van szükség. És pedig a megyei kórház alapra 113, a 400 ezer koronás kölesönre 0.75, a tisztviselők és szolgák fizetésének javítására 0.50, a tiszt nyugdíj-alapra pedig 0.50 százalékos pótlódóra.

Miután a közgyűlés a költségvetést egyhangulag elfogadta, dr. Dellimanics Lajos elnök a törvény értelmében elrendeli a névszerinti szavazást a pótlódókra.

A névszerinti szavazás eredménye szerint a pótlódókat a közgyűlés egyhangulag megszavazta.

Választás.

Ezután következett egy szolgabíró állás betöltése. A kijelölt bizottságba a közgyűlés megválasztotta Botka Béla, Csekonics Sándor gróf és Oldal Antal b. tagokat, elnök törvényadta jogánál fogva kinevezi: Szabó Ferenc, Szentiványi Zoltán és Schulpe Vilmos b tagokat. A bizottság visszavonul, majd újra megjelenván, elnöklő alispán a következő eredményt hirdeti ki. Jelöltettek:

1. Tasnády Endre.
2. Bartoffy István.
3. Bánlaky András.

Miután Bánlaky visszavonta kérvényét, a közgyűlés közfelkiáltással megválasztja T a s n á d y Endrét.

Az alispánnak a vármegye-ház építésére vonatkozó intézkedéseit a közgyűlés egyhangulag tudomásul vette. 15.000 koronáig terjedő összeg az építési célokra a megyeház kibővítési alapra kiutalványoztatik. Ez utóbbi javaslatot névszerinti szavazással egyhangulag határozattá emelték.

Szathmárnémeti város közönségének átirata az olasz borvám eltörlése tárgyában. A közgyűlés egyhangulag kimondja, hogy a képviselőházhoz feliratot intéz e tárgyban.

Egy kis nemzetiségi vita.

Nagyobb érdeket keltett Pozsonyvármegye közönségének átirata a nemzetiségi 1868: XLIX. t. c. módosítása tárgyában.

Dr. Vincze-hidy Ernő megyei főjegyző,

az ügyet előadván, rövid beszédben rámutat arra hogy mennyire kompetens épen Torontálvármegye, hogy e fontos kérdéshez hozzászóljon. Eppen ezért indítványozza, hogy Torontálvármegye ne csatlakozzék egyszerűen a pozsonyiak feliratához, hanem külön indokolja meg feliratát.

Azután felolvassa a főjegyző jeles tollát dicséretre következő feliratát:

A vármegye felirata.

Mélyen tisztelt képviselőház!

Pozsonyvármegye törvényhatósága azon kérelemmel fordult a mélyen tisztelt képviselőházhoz, hogy a nemzetiségek egyenjoguságáról szóló 1868. évi 44. t.-cikknek „a magyar nemzeti politika jól felfogott követelményeihez képest való módosítását mielőbb munkába venni méltóztassék.”

Pozsonyvármegye közönsége a hazafiúi elhatározásnak tiszteletreméltó jelét adta, amidőn eme nehéz, kényes és sokféle érveket érintő kérdést szőnyegre hozta.

S bár tudjuk, hogy félreértéseknek tehetjük ki magunkat s a szándékos félremagyarázás is nyomon követendő elhatározásunkat, mégis kötelességet vélünk teljesíteni, amidőn legjobb meggyőződésünk parancsszavának engedve, Pozsonyvármegye föliratát alább látható indokokból pártoljuk.

Előre bocsátjuk s hangsúlyozni szükségesnek tartjuk, hogy a nemzetiségek egyenjoguságáról szóló törvény megváltoztatását célzó óhajunk nem irányul idegen ajku hazánkfiai ellen. Nem különösen a vármegyénk területén velünk békés egyetértésben élő más nyelvű polgártársaink, legkevésbé pedig a magyar szabadsáért és független államiasáért a vérkeresztséget is kiálott és minden időben kipróbált hazafiságu németajku véreink ellen. Ki kellett ezt emelnünk, a legutóbbi idők eseményeinek hatása alatt, s tartozunk ezen elégtétellel azoknak, akiknek mocsoktalan hazafiúi jó hirmevét egy-két igaztalan munkájának már már sikerült a viszonyokat nem ismerők előtt elhomályosítani.

Szükségesnek tartjuk hangsúlyozni, hogy mi semmiféle egyenjoguságot csorbítani vagy megszorítani nem kívánunk, sőt különös sulyt helyezünk arra, hogy a szóban forgó törvény 1. §-hoz képest a hon minden polgára az egységes magyar nemzetnek egyenjogu tagja legyen. Csak az ellen foglalunk állást, hogy a törvény védelme alatt országunk magyar mivoltával ellenkező külön jogosítványok létezhessenek, hogy ily értelemben állam legyen alkotható az államban.

Mi tiszteletben kívánunk tartani az állampolgárok személyiségével kapcsolatos minden szabadságjogot, — de kívánjuk, hogy minden közjogi jelentőséggel bíró közület szervezetében és minden megnyilatkozásában államiaságunk magyar jellege a maga teljességében érvényesüljön.

S ezt a nemzetiségekről szóló törvényben sajnálattal nélkülözzük.

Mélyen tisztelt képviselőház! Köztudomásu, hogy a nemzetiségi egyenjoguságról szóló törvény egyes rendelkezései, erősségét s oltalmát képezik a nemzetiségi igaztóknak.

Azon herostratesi munkát végző lelketleneknek, kik a magyar törvény bástyája mögül lövöldözik mérges nyilaikat a magyar állam testébe.

Köztudomásu, sőt a hazafiak tulnyomó

többségének, ezek között a nemzetiségieknek is közmeggyőződése, hogy e törvényt teljességében végrehajtani, az állam magyar jellegének tönkretételével járna.

A törvényt pedig végre kell hajtani. Feltétlenül megkívánják ezt a törvénytisztelet s jobbiztonság, az állam fennállásának eme legszilárdabb biztosítékai.

A legkínosabb dilemma előtt állunk, a legsúlyosabb helyzetben vagyunk, a midőn az állam létérdeke, a suprema lex, ellentétben áll a törvénynyel.

Ezen változtatni kell.

Magyarország csak magyar lehet, de Magyarországnak jogállamnak kell lennie.

Mindent, mi e két fogalmat egymással ellentétbe állítja, ki kell küszöbölnünk.

S ezért nem ügyelve ellenségeinknek, az általunk kért jogos és igazságos intézkedések életbeléptetése esetén felzuduló zenebonájára, kérjük a mélyen tisztelt képviselőházat, hogy Pozsonyvármegye felirata értelmében bölcs belátással határozzon.

Az alakban és tartalomban egyaránt kiváló javaslat felolvasását a hallgatóság ismételt helyeslése és éljenzése szakította félbe.

Tyoszyty Milos előre bocsátja, hogy nem bírja teljesen az állam nyelvét, de úgy veszi észre, hogy a nemzetiségi törvény megváltoztatásával az autonómiát szüntetik meg. Kötelességének tartja kijelenteni, hogy hű fia e hazának és úgy van meggyőződve, hogy a többi szerbek is így érznek. (Helyeslés és éljenzés.) Ha úgy volna, hogy a javaslat elfogadása egyértelmű volna az autonómia tönkretételével, nem fogadja el a javaslatot.

Dr. Dellimanic alispán azzal nyugtatja meg az előtte szólót, hogy a törvényhatóságnak épen nem állt szándékában az autonóm jogokba beleavatkozni. (Helyeslés.)

Kaufmann István különösen a népnevelésnek nemzeti irányban való fejlesztése érdekében szól a tárgyhöz. Ő nem elégednek meg a nemzetiségi törvény egyszerű revíziójával, hogy ugyszólván csak a papíron biztosítsák a magyar nyelv feltétlen hegemoniáját. Ő szükségesnek találja, hogy úgy az állam, valamint a hazafias egyházak és a társadalom céltudatos együttműködéssel, nagyobb áldozatkészséggel igyekezzenek a magyar állameszmét a gyakorlatban minden téren, de különösen a tanügyi politikában tényleg diadalra is vinni. Ezeknek hangoztatása mellett ő is elfogadja az indítványt.

Miután még Balácsi József stílárís módosítást tett, a közgyűlés egyhangulag elfogadta dr. Vinczevidy határozati javaslatát.

Tor-Szécsány birtokparcellázása.

Ezután sürgősségi indítvány alapján Tor-Szécsány község birtokparcellázási ügyét tárgyalta. Tor-Szécsány község képviselőtestülete ugyanis elhatározta, hogy a Csott-birtokot 2—2 holdas parcellákban bérbeadja s ezzel kapcsolatban egyúttal rendelkezett a bérszerződés elkészítése körüli díjazás ügyében. A határozat ellen felelőbeztetést nyújtottak be a törvényhatósághoz s az állandó választmány azt javasolja, hogy a felelőbeztetést a közgyűlés utasítsa el.

A jegyző díjazása körül parázs vita keletkezett, a melyben részt vett Poroszkay Béla főügyész, Vihely Géza, a jegyzőegylet elnöke, Joannovics György szerbíttebei jegyző és dr. Dellimanic alispán. A felszólalások után a közgyűlés az állandó választmány javaslatát fogadta el s kimondotta, hogy a jegyzőnek itt a bérszerződés elkészítéseért díjazás nem jár.

Az árvák vagyonának elhelyezése.

Az állandó választmány javasolja, hogy Torontálvármegye árvavagyonát, mely jelenleg az országos központi hitelszövetkezetnél van elhelyezve, a jövőre is itt helyezze el a törvényhatóság.

Babics József helyesli a javaslatot, míg Oldal Antal ezzel szemben azt indítványozza, hogy az árvavagyont a nagybecskereki pénzügyzeteknél helyezze el, mindegyiknél külön-külön a részvénytőke erejéig.

Poroszkay Béla az áll. választmány javaslatát mellett szól, mire névszerinti szavazással 13 szavazattal 12 ellenében az áll. választmány javaslatát fogadják el. Dr. Kardos Samu felelőbeztetést jelent be.

Kisebb ügyek.

Ezután Tót-Aradac község képviselőtestületének a pusztai birtokok jellegének megszüntetése ügyében hozott határozata ellen beadott felelőbeztetést tárgyalta, amelyben az állandó választmány azt javasolja, hogy miután a pusztai jelleg megőrzésére kellő indok nincs, a képviselőtestület határozatát a törvényhatóság hagyja helyben.

A közgyűlés Kiss Kálmán tótaradáci lelkész felszólalása után az állandó választmány javaslatát fogadta el.

Több kisebb ügy elintézése után a közgyűlés folytatását holnapra halasztották.

Felső-Muzslya önálló község.

— A belügyminiszter határozata. —

A felső-muzslyaiak régi óhaja, hogy önálló községgé alakulhassanak, most végre beteljesedett. Ma érkezett le ugyanis Torontálvármegyéhez Széll Kálmán belügyminiszter leirata, a mely szerint megengedi, hogy Felső-Muzslya önálló nagyközséggé alakuljon.

A belügyminiszternek erre vonatkozó leirata szó szerint a következő:

26.343 III. szám.

M. kir. Belügyminiszterium.

Torontál vármegye közönségének

Nagybecskerek.

Nagybecskerek város X. kerületét képező felső-muzslyai kincstári telepnek önálló nagyközséggé alakulása iránt nevezett telep telepesei által előterjesztett kérelem folytán, tekintettel arra, hogy az 1886. évi XIII. t. c. 152. §-ában előírt feltételek beigazoltak: a nevezett telepnek önálló nagyközséggé alakítását ezenel megengedem.

Miről a vármegye közönségét a f. évi február 29-ikén 6746 sz. a. felterjesztett vonatkozó iratok visszaküldése mellett további intézkedés végett oly felhívással értesitem, hogy az ujonnan alakulandó község képviselőtestületét a helységnev megállapítása tekintetében határozat hozatalra utasítsa s ezen határozatot saját véleményes jelentése kíséretében ide terjeszse föl.

Budapestben, 1902. okt. hó 13-ikán.

Széll s. k.

H I R E K .

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) mindennap reggeli 1° órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 5 óráig délután; ugyanazon napokon este 1° óráig 1° óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délig gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad.

— **Az ipartestület ülése.** Az ipartestület előjárósága tegnap este Laube Péter elnöklésével ülést tartott, melyen több folyó ügy elintézése után elhatározta, hogy a hivatalos órák f. évi november hó 1-től 1903. évi március hó 1-ig délelőtt 8 órától délután 2 óráig, vasár- és ünnepnapokon pedig délelőtt 8 órától délelőtt 11 óráig lesznek.

— **A kivándorlás.** A kivándorlás mérvére vonatkozólag érdekes adatokat szolgáltatnak a kereskedelmi és iparkamarák évi jelentései, amelyeket egy hatalmas kötetben összegyűjtve most adott ki a kereskedelmi minisztérium. Őt kamara foglalkozik részletesebben a kivándorlás kérdésével: a brassói, marosvásárhelyi, szegedi, pozsonyi és temesvári, ezeken kívül tárgyalja a kérdést a miskolci, zágrábi és zenggi. Az említett kamarák területén a kivándorlás állandóan növekedőben van. A marosvásárhelyi kamara területére kiadtak a múlt évben 10.845 utlevelet (847-tel több mint a múlt évben). Legtöbb utlevelet adtak ki Háromszékben (5171), Csikben (3712). A brassói kamara területén kiadtak több mint 16.000 utlevelet s körülbelül 10 ezer uti igazolványt. Legnagyobb a kivándorlás Brassó megye hétfalusi járásából. E két kamara jelentése kiemeli az Amerika felé irányuló kivándorlás emelkedését. Fogarasmegyében 1240 Amerika felé, 1903 Románia felé irányuló utlevelet adtak ki. Szabemegyében 3773 volt az amerikai, 853 a romániai, 182 az olaszországi utlevél. A pozsonyi kamara területén általában némileg csökken a kivándorlás. Trencsén, Nyitra és Turóc megyékben azonban folyton emelkedik. A szegedi

kamara jelentése szerint a bácskai kivándorlás mérvé megdöbbentő. A folyó év első két hónapjában 1831 utlevelet adtak itt ki. A temesvári kamara jelentése szerint Torontál- és Krassó-Szörénymegyéből a legnagyobb a kivándorlás. Az előbbinél 114, az utóbbinál 102 család vándorolt ki, sok község közel van az elnéptelenedéshez. Kiemelendő még a szegedi kamara azon jelentése, hogy ujabban kisiparosok is sokan vándorolnak ki.

— **Az algyői vasi hid eltolása.** Az algyői vashid tervezett eltolása, melyről már megemlékeztünk, mint Szegedről jelentik, tegnap ment végbe óriási közönség jelenlétében. Az ötszáznegyven tonnás és száznegy méter hosszú hidat reggel hat órakor acélkocsikra helyezték s délig huszonné méterrel tolták el az új hid részébe, hol hidraulikus sajtókkal helyezték be. Ezáltal 200.000 koronát takarítottak meg. A vashid összes költsége három millió korona; az összes vasművek százötven tonna sulyuak és az államvasuti gépgyár készítményei. A magyar mérnökegyesület Ziegler műegyetemi tanár elnöklésével volt jelen; megjelentek továbbá Lázár képviselő, Krenner aradi üzletvezető, Jámbory műszaki tanácsos és az utász tisztikar. A munka pompásan sikerült. Kora délután volt a terhelési próba, négy órakor pedig keresztülhaladt az első személyvonat Vásárhely felé.

— **Jókai Mór és neje Nagyváradon.** Nagyváradról írják: Jókai Mór és neje hétfőn délután Kolozsvárról Nagyváradra érkezett. A vasútnál csaknem tízezer főnyi közönség fogadta a költőt. Rimler Károly polgármester szép beszéddel üdvözölte, amelyre Jókai Mór megmagasztaltan válaszolt, megköszönve a fogadtatást. Majd Hegyessy Erzsike üdvözölte a nagyváradi gyermekek nevében és szép virágcsokrot nyújtott át a költőnek. Ezután Jókai Mór és neje nagy óvációk között a város díszhintáján a városba hajtottak, ahol tiszteletükre a színházban díszelőadás volt. A színházban is viharos óvációkkal fogadták Jókaiakat. Színház után banket volt, amelyen részt vett csaknem az egész ottani előkelő társadalom, a Szigligeti-Társaság és a szintársulat testületileg.

— **Munkáslakások Hódmezővásárhelyen.** Hódmezővásárhely törvényhatósági bizottsága Lukács György Békésvármegye emberséges és törekvő főispánja kezdeményezésére és a földművelésügyi miniszter támogatása mellett elhatározta, hogy a teljesen vagyontalan néposztály nyomott anyagi helyzetén segített, negyvenhat munkásházat épített, melyeket arra érdemes, józanéletű és szorgalmas munkásaladoknak enged át örök tulajdonul olyképen, hogy az illetők a tulajdonukba átbocsátandó házak építési költségeit tizenkét év alatt, féléves részletekben tartoznak kimentésesen megtéríteni a városnak. Az a nemes cél és gondolat vezette a törvényhatóságot ezen elhatározásában, hogy ilyen módon lehetővé teszi a legszegényebb családok számára is, hogy minden nagyobb megterhelés nélkül tisztességes és saját tulajdonukat képező lakhelyet szerezhessenek maguknak, mivel az évenként törlesztendő összegek nem rugnak magasabbra annál a házbérösszegnél, melyet egy-egy munkáscsalád mai napság fizet lakhelyiségeért. Egyedüli feltételül csupán azt kötötte ki a törvényhatóság, hogy a házat nyelő munkás családok fejei tartoznak tagokul belépni az országos munkás segélyező pénztárba. A munkásházak építése már a kora tavaszon kezdetét veszi.

— **Az iparsó forgalma.** Az iparsó forgalmának további egyszerűsítése és megkönnyítése tárgyában a keresk. miniszter az iparosok igényeinek könnyebb kielégítése céljából a következőképen módosítja, illetve egészíti ki:

1. Az iparsó a magy. keresk. részvény-társaság, mint a m. kir. sójövődék vezérigénysége felállított iparsó denaturáló telepeire ezentúl rendszerint csak száraz uton denaturálhatja vagyis az illető vegyítő anyagot víz hozzáadása nélkül vegyítheti össze az iparsóval. Nedves utoni denaturálás csak az igényjogosult iparos határozott kérelmére kivételesen engedélyezendő. 2. A fagyalt és jegeskávé gyártásával iparszerűleg foglalkozók hűtőkészülékei részére szükséges iparsó, épen úgy, mint rendszerint egyéb iparágaknál is történik, 10 százalék helyett, csakis 3 százalék szódával denaturálendő és így az idevágó újabb engedélyek kiszolgáltatásánál e körülmény szigorúan figyelembe veendő. 3. Az egyes igényjogosult által ipari fogyasztás céljából saját helyiségében elhelyezett denaturált iparsóra nézve, tekintet nélkül annak mennyiségére, a miniszter kiterjeszti a múlt évi december 8-án kiadott körrendelet 5. pontjában az öt métermázsát meg nem haladó mennyiség erejéig általában megadott kedvezményt, hogy azt az engedélyes pénzügyőri felügyelet alatt ugyan, de ellenzár alkalmazása nélkül raktározhatja, a hogy annak a bejelentett célra való igénybe vétele tekintetében semmi arányban se korlátoztassék.

— **Kutba dobta a fiát.** Elmenttük, hogy Káplár Miklós orczyfalvai lakos másfél éves fiacskáját a kutba dobta és abban megfulasztotta. A bíróság elrendelte a lelketlen apa elmebeli

állapotának megfigyelését, amikor kiderült, hogy Káplár tényleg meghibbant elméjű és fiát egy ilyen rohama közben pusztította el. Az eljárást így beszüntetik ellene és a szerencsétlen embert ápolás végett egyik országos elmeegógyintézetbe küldik.

Színház és Irodalom.

*** Honti Elma föllépése.** Hervé örökbecsű operettjében, a Liliben lépett föl tegnap este először Honti Elma, Deák színtársulatának újonnan szerződött tagja. Honti Elma Lilit játszotta s konstatáljuk, hogy szép sikerrel. Nagyterjedelmű kellemesen csengő hangja van, amely csak beszéd közben válik néha érdessé. Játéka rutinos, kiforrott színésznőre vall. A közönség, amely ezuttal szép számmal gyűlt össze a színházban, eleinte hűvösen fogadta, később azonban mindjobban fölmelegedett iránta s zajos tapsokkal honorálta. Jó volt Kemény Pinchard szerepében, különösen az első felvonásban, továbbá Vágó Saint Hipothese szerepében és a többi szerepekben Izsó, Cathriné, Szébeni, Somlár, Pécsi és Hollósi Rózsi.

*** A szabin nők elrablása.** Ma este Schönthan vigjátéka a szabin nők elrablása kerül színre a színházban. Az előadást különösen érdekessé teszi Deák Péter föllépése, aki egyik legjobb szerepét, Rettegő színigazgatót fogja játszani. A többi főbb szerepeket Cathri, C. Vertán Anna, Deákné Kovácsics Margit, Kemény Lajos, Vágó és Pécsi játsszák.

*** Irodalmi Értesítő.** Ennek a rendkívül hasznos havi szemlének, amely Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai) cs. és kir. udvari könyvkereskedő cég kiadása, megjelent a 8. száma. A művelt olvasóközönség a hazai és a külföldi könyvpiac legújabb, figyelemre legméltóbb újdonságairól megbízható tájékozást meríthet e szemléből, amely arra törekszik, hogy az új könyvekkel, új irodalmi vállalatokkal, ismertetés, szövegmutatvány, illusztráció mintá, a külső kiállítás szemléltető jellemzése útján megismertesse a nagyközönséget, a kiadó és a közönség között állandó benső érintkezést közvetítsen s a könyvszükséglet legmegfelelőbb kielégítését előmozdítsa. A most megjelent 8. szám egy cikket szentel a Magyar Könyvtár 300. számának megjelenése alkalmából é jelentős kulturális válságot jubileumának. Mutatványt közöl a Magyar Lantból, a melynek díszes borítékát is bemutatja kicsinyített reprodukcióban, mutatványt közöl továbbá Gracia György kiváló munkájából: Kosuth Lajos élete, működése és halála; ismerteti Cholnoky Jenő: A sárkányok országából című nagy díszmunkáját s négy illusztrációt közöl belőle mutatva. Lapszemlét ad, ismerteti az új tankönyveket s a Remekírók Képes Könyvtára legközelebb megjelenő új sorozatát, bemutatva két szép illusztrációt is az új sorozatból. Különféle rovatában tájékoztat a legújabb már megjelent vagy megjelenő félben levő munkákról. Megemlékszik Zola Emil haláláról, közli a nagy író legutolsó arcképét és levelét facsimilében. Végül Modern Antikvárium címmel megkezdí szakok szerint rendezett jegyzékét néhány ezer új állapotban lévő munkának, a melyeket leszállított áron lehet megszerezni s Könyvesház címen közli az utolsó hónap magyar és külföldi részletes bibliográfiáját és az új zeneművek jegyzékét. A rendkívül becses havi szemle előfizetési ára egy évre 3 korona. Megrendelhető a kiadó cégnél Lampel R. (Wodianer F. és Fiai) cs. és kir. udv. könyvkereskedés, Budapest, VI., Andrassy-ut 21.), a mely a cég üzletbarátainak, tanfőleirének, tanintézeteknek és könyvtáraknak kívánatra ingyen megküldi az Irodalmi Értesítőt.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ A zichyfalvi választás utóhangja. A nagybecskereki kir. törvényszék tegnap és ma tárgyalta Breitkopf Kálmán kanaki jegyző és társainak az ügyét. Breitkopf Kálmánt azzal vádolták, hogy a zichyfalvi választás alkalmával Dániel-párti emberekre rálőtt és hogy többeket megvesztegetett volna, hogy Karátsyoni Jenő grófra szavazzanak. A vádlottársait: Vaszelics Pált, Szlatov Ferencet és Karacsóv Györgyöt pedig azzal vádolták, hogy Breitkopf Kálmántól pénzt fogadtak volna el azért, hogy Karátsyoni Jenő grófra szavazzanak. A bíróság a következő volt: Elnök: dr. Polgár Sándor, bírák: Kövér Lajos és Duka László. Közvádó Wiedorn Adolf dr., jegyző Holzmann Imre, Breitkopf védője volt Kardos Samu dr. a többi vádlottakat pedig Fried Albert dr. védte. A két napon át tartó tárgyaláson kihall-

gatott tanuk nagyrészenek a vallomásából az tűnt ki, hogy a fölhozott vádak aaptalanok. A többi tanuk vallomása oly ingadozó volt, hogy azt komolyan számba venni nem lehetett. Ennek alapján azután a törvényszék ma délelőtt kihirdette az ítéletet, a mely szerint Breitkopf Kálmánt és társait, az ellenük emelt vád és következményeinek terhe alól fölmenti, mert a vádak beigazolhatók nem voltak. Ugy a védők, mint az ügyész is az ítéletben megnyugodtak s így az ítélet jogerős.

TÁVIRATOK.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése október 15-én.

— Távirati tudósítás. —

Budapest, október 15.

A képviselőház ma délelőtt ülést tartott, melyen Rátkay László azt indítványozza, hogy tüzze ki a Ház tárgyalásra a király leiratát a kvóta-ügyben.

Széll Kálmán miniszterelnök kéri, hogy a tárgyalást holnapra tüzzék ki.

Beöthy Akos és Thaly Kálmán ezzel szemben azt kéri, hogy a Ház szombatra tüzze ki a tárgyalást, a mihez aztán Széll Kálmán miniszterelnök is hozzájárul.

Ezután megválasztották a bizottságokat. Nessi Pál függetlenségi képviselő interpellálja a miniszterelnököt a kolozsvári Mátyás-ünnep ügyében s kéri, hogy miért nem jelent meg a király a monarchikus nemzeti ünnepen s miért tartották vissza a király tanácsadói az uralkodóházat is. Az interpellációt kiadják a miniszterelnöknek.

Széll Kálmán miniszterelnök ezután betérjeszli a képviselőház munkarendjét.

Thaly Kálmán azt kérdezi, hol van a munkarendből az önálló vánterület. Rakovszky István pedig azt kifogásolja, hogy hiányzik belőle a kiegyezési javaslat.

Széll Kálmán miniszterelnök kijelenti, hogy a kiegyezési javaslatok még nincsenek készen s ő csak kész javaslatokat terjeszthet elő. A vámszövetségre nézve azt mondja, hogy ha a gazdasági kiegyezést 1903. év végéig nem kölik meg, a külfölddel, 1907-nél hosszabb vámszerződést kötni nem lehet.

Krasznay Ferenc kényszerűségből megnyugszik a miniszterelnök kijelentésében, Pichler Győző pedig azt mondja, hogy Széll Kálmán inkorrektül értelmezi a törvényt, mert a kiegyezési törvény értelmében a kiegyezési tárgyalások sikertelensége esetén az önálló vánterület lép életbe.

Merénylethír az új parlament ellen.

Budapest, október 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) Ma délelőtt a rendőrséghez névtelen levél érkezett, amely arról értesíti a rendőrséget, hogy az új parlament ellen bombamerényletet terveznek. A rendőrség megerősítette az őrséget a parlament körül és azonkívül 20 titkos rendőrt helyezett el a képviselőház karzatán. A rendőrség azonban mindezekig semmi gyanus tünetet nem észlelt.

Ruttkayné Kossuth Lujza temetése.

Budapest, október 15. (A „Torontál” ered. távirata.) Ruttkayné Kossuth Lujzát ma délután temették el nagy részvét mellett. Kossuth Lajos nővérét óriási közönség kísérte utolsó útján a Kerepesi-úti temetőbe, ahol Kossuth Lajos mellé helyezik pihenőre.

Koburg Lujza hercegnő állapota.

Budapest, október 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) Drezdából jelentik: A „Drezdener Neueste Nachrichten” azt írja Koburg Lujza hercegnőről, hogy a hercegnő állapota elég kedvező, bár nagyon lesújtotta őt édesanyjának, Mária Henrietta belga királynőnek a halála. A hercegnőt legutóbb meglátogatta néneje, a flandriai grófné, a kivel hosszasan társalgott.

Határidő-üzlet.

Budapest, október 15. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén az árak kisebb-nagyobb mértékben csökkentek. Déli záratkor a következő árakat jegyezték:

Buza áprilisra	7.17—7.18
„ októberre	7.24—7.25
Rozs októberre	6.32—6.33
„ áprilisra	6.37—6.38
Tengeri májusra	5.66—5.67
Zab (októberre)	5.90—5.92
Zab (áprilisra)	6.08—6.09

Nyiltér. *)

Selyem-bluz 2 fnt 35 krtól

feljé, — 4 méterenként — valamint „Henneberg-selyem” fekete, fehér és színes 60 krajcártól 14 fnt 65 krajcárig méterenként. Mindenki portó- és vámmentesen kapja házhoz szállítva. Mintákat postafordultával küldök. Sveiczba kétszeres levélportó.

Henneberg G. selyemgyára (külf. cs. kir. udv. szállító) Zürich. 203/III—86

Leghathatósabb arzén-vas-víz

Vérszegénység, női betegségek, ideg- és bőrbetegségek ellen. Kapható valamennyi gyógyszerárban és gyógyszerkereskedésben (droguistáknaál). (71—20 15)

*) Az e rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a szerk.

VÁROSI SZÍNHÁZ.

Nagybecskerek, szerda, október hó 15-én:

SZABINNÖK ELRABLÁSA.

Vigjáték 4 felv. Irtá: Schönthan. Fordította: Benedek.

Személyek:

Bányai tanár	—	—	—	—	Chatri Ferenc
Borbála, neje	—	—	—	—	C. Vertán Anna
Irma, leányai	—	—	—	—	Györi Matild
Etelka	—	—	—	—	D. Kovácsics M.
Dr. Szilvási Béla, Irma férje	—	—	—	—	Kemény Lajos
Marosán Bogdán, kereskedő	—	—	—	—	Vágó Géza
Endre, fia, álnéven Szendeffy színész	—	—	—	—	Pécsi László
Rettegő Fridolin, színigazgató	—	—	—	—	Deák Péter
Rózsa, szobaleány Bányainál	—	—	—	—	Ujfalusi Izabella
Mari, szobaleány Szilvásinál	—	—	—	—	Szendrei Mici
Kobak, iskolaszólga	—	—	—	—	Nagy Jenő

Kezdeté 8 órakor.

Holnap, csütörtök, október hó 16-án:

A kis alamuszi.

Operette.

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekről.

Érvényes 1902. október hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:
 Temesvár, Versecz, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 34 p.
 Pancsováról: délután 5 óra 55 p.
 Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 22 p.; délután 4 óra 35 p.
 Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 53 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:
 Zombolyáról, Verseczről, Alibunárról és Temesvárról: este 7 óra 15 p.
 Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 28 p.
 Pancsováról: reggel 7 óra 23 p.
 Zombolyáról: (keskenyvágányu vonal) reggel 8 óra 23 p.; este 6 óra 55 p.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:
 Zombolya, Temesvár, Verseczre: délután 4 óra 50 p.
 Pancsovára: délelőtt 8 óra 23 p.; délután 6 óra 20 p.
 Szeged—Budapestre: d. e. 11 óra 12 p.; este 6 óra 46 p.
 Nagyikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:
 Temesvár, Versecz, Autalfalva—Pancsova és Alibunárra: reggel 3 óra 33 p.
 Zombolyára: (keskenyvágányu vonal) reggel 3 óra 54 p.; délután 5 óra 10 p.
 Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délelőtt 11 óra 39 p.

Antalfalvi járási főszolgabíró.

12105/I. 1902. sz.

824-3.3

Pályázati hirdetmény.

Lemondás folytán üresedésbe jött Czrepája községi orvosi állásra ezennel pályázatot hirdetek:

Javadalmazás.

1. Évi fizetés 1600 korona.
2. Évi lakbér 200 korona, esetleg 5 szobából álló természetbeni lakás.
3. Nappali látogatás-ért 40 fillér, - éjjeli-ért 80 fillér. A halottkémlésért 40 fillér.
4. A husszempléért a megyei szabályrendeletben megállapított díjak szedése.

A kérvények f. évi október hó 30-án beadandók.

Lowieser,
főszolgabíró.

Óriási

készlet miatt eladok mától fogva

legfinomabb női gallérokat angol double-szövetből **6-10 forintért,**

legfinomabb női paletot-kat angol double-szövetből **8-12 forintért,**

legfinomabb női gallérokat angol crul-szövetből **4-6 forintért,**

és sok másféle ruhadarabot a lehető legolcsóbb áron.

Felsenstein Ferenc,

Nagybecskerek.

765-x.27

Finom öszi jaquet csak 3-6 frt.

Finom öszi jaquet csak 3-6 frt.

FELTÜNŐ UJDONSÁG.

Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szíhat.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY

760-x.9

Ozora község előjáróságától.

3631/902. sz.

829-2.2

Árverési hirdetmény.

Alulírott községi előjáróság által ezenel közhírré tételük, miszerint az 1902. évi augusztus hóban bitangásban talált egy 18 évesnek látszó, jobb szemén vak, hámfoltos, jobb csipője horpadt, jegytelen, továbbá egy 13-14 évesnek látszó sárga kanca, jobb lábán 87 jegy, mely kanca akkoriban még hasas volt s most megellett, f. évi október hó 25-én délelőtt 9 órakor, ha a tulajdonosa addig nem jelentkezik, nyilvános árverésen el fog adatni.

Ozorán, 1902. évi október hó 12-én.

Rehák,
jegyző.

Krucz,
bíró.

147.546/1902. szám.

M. kir. államvasutak

Pályázati hirdetmény.

Alulírott igazgatóság a magy. kir. államvasutak összes vonalain 1903. évben szükséges mintegy 250.000 db Grover-féle biztosító-gyűrű szállítására ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

A különleges feltételeket tartalmazó ajánlati űrlap, valamint a szállításra vonatkozó és az ajánlattételnél kötelező részletes módokat tartalmazó ajánlati felhívás, valamennyi hazai kereskedelmi és iparkamaránál megtekinthető és az alulírott igazgatóság „Anyag és leltárbeszerzési szakosztályánál” (Budapest, VI. Andrassy-ut 73. sz. II. emelet 40. ajtószám) díjtalanul kapható.

A szabályszerűen kiállított egy koronás magy. kir. okmánybélyeggel ellátott és aláírt ajánlatok, a 60 filléres bélyeggel ellátott és aláírt ajánlati felhívással együtt, lepecsételve legkésőbb *follyó évi november hó 5-ének déli 12 órájáig* a fentemlített szakosztálynál benyújtandók, vagy pedig posta útján oda küldendők és a boríték ezzel a külcimmal látandó el: „Ajánlat 147.546/902. számhoz.”

Budapest, 1902. évi szeptember hóban.
(3-3) Az igazgatóság.

(Ut nyomás nem díjazatik.)

91042/902. sz.

Magy. kir. államvasutak

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága a kezelése alatt álló szatmár-nagybányai h. é. vasutól visszanyert 900 darab egyenkint 800 méter, 100 darab 7-9 méter hosszú és 9200 kg. különböző hosszal bíró „V” rendszerű, azaz folyóméterenkint 18-1 kilogramm szabvány súlylyal bíró használt, de még teljesen jó állapotban levő gyári vagy iparvágányok előállítására alkalmas acélsínt és hozzátartozó 1000 pár hevedert eladni óhajtván, erre ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

Egyebekben a magy. kir. államvasutaknál az ócska anyagok eladására 122.291/896. sz. a fennálló általános feltételek határozmányai mérvadóak miert is az ajánlattevő a vonatkozó feltét füzetet 60 filléres bélyeggel saját és két tanu aláírásával ellátva ajánlatához csatolni, vagy pedig ajánlatában kijelenteni tartozik, hogy ezen feltételeket ismeri és magát azoknak mindenben aláveti.

Ezen feltételek nyomtatványtárunkban 30 fillérért megszerezhetők.

A pályázni szándékozók felhívattak, hogy egy koronás bélyeggel ellátott, lepecsételt ajánlataikat ezen külfelirattal: „Ajánlat 91042/902. számhoz, használt sínek és hevederek megvételére” *follyó évi október hó 22-iki déli 12 óráig* anyag- és leltárbeszerzési szakosztályunkban benyújtaní sziveskedjenek.

Budapest, 1902. szeptember hóban.

Az igazgatóság.

(Utányomás nem díjazatik.)

29.437/1902. III. szám.

M. kir. államvasutak.
Üzletvezetőség Szegeden.

Pályázati hirdetmény.

A Bázias állomáson megüresedő pályaudvari vendéglő bérletére ezennel nyilvános pályázat hirdettetik. A bérlet fenti vendéglőre nézve 1902. évi december hó 15-ével veszi kezdetét és tart ezen időponttól számított három éven át, vagyis 1905. évi december 14-ig. Bérletnek a következő helyiségek becsatlatnak rendelkezésére:

A felv. épület I. emeletén: 8 vendégszoba; lakásul: 2 szoba, 1 cseléd szoba; földszinten: 1 pincérszoba; 2 éléskamra, 1 konyha, 1 söntés, továbbá 3 pince, 3 padlás, jégverem és 150 m² területű gazdasági udvar és az I-II. oszt. étterem. És használatra átengedtetik a III. oszt. étterem és váróterem.

Az egy korona bélyeggel ellátott és „Ajánlat a m. kir. államvasutak fönt kiirt Bázias állomása pályaudvarán levő vendéglő üzletre” felirattal ellátott lepecsételt, borítékba zárt, nemkülönben kellő okmányokkal felszerelt ajánlatok 1902. évi október hó 31-én déli 12 óráig az alulirt üzletvezetőség általános osztálya főnökénél (Üzletvezetőségi palota I. emelet 21. sz. ajtó) vagy személyesen, vagy kir. posta útján benyújtandók.

Szeged, 1902. október hóban.

Az üzletvezetőség.

(Utányomás nem díjazatik.)

Kiadó lakás.

Az Uri-utcában egy külön álló ház teljesen ujonnan átalakítva, nagy lakással, konyha, folyosó stb. elkülönített kerttel november hó 1-ére kiadó.

Bővebbet a kiadóhivatalban. 648-x.52

24.995/1902. I. sz.

Magy. kir. államvasutak.
Üzletvezetőség Szeged.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak szegedi üzletvezetősége az 1903. évben, esetleg a további két évben szükséges különféle anyagok szállítására ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

A szükségletet képező anyagok a következők: Építési homok. Rostálatlan bánya vagy folyamkavics. Rostált bánya vagy folyamkavics. Darabolt kavics. Terméskő (nagyobb darabokban). Olthatlan fali mész. Téglaneműek. Fagygy. Szerszámnyelek. Veteményezési anyagok.

Az ivenkint egy koronás okmánybélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve legkésőbb 1902. évi október hó 25. déli 12 óráig a magyar kir. államvasutak szegedi üzletvezetőségének anyagbeszerzési osztályához nyújtandók be vagy postán oda beküldendők.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott anyag értékének 5%-a legkésőbb 1902. évi október hó 24-én déli 12 óráig a szegedi üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál leteendő.

Szállításra nézve mérvadóak és kötelezők a 122.291/96. sz. általános és az egyes anyagokra vonatkozó különleges feltételek.

A szállításra vonatkozó egyéb részletes módok az ajánlati felhívásban foglaltaknak, mely az üzletvezetőségeknél és a hazai kereskedelmi és iparkamaránál betekinthető.

Ezen ajánlati felhívás a szükséges ajánlati űrlapokkal az alulírott üzletvezetőségnél ingyen megszerezhető vagy kívánságra postán megküldetlik.

Bánatpénz nélkül, elégtelen bánatpénzzel, a határidőn túl beérkező vagy táviratilag tett ajánlatok, ugyszintén olyanok is, melyek az előirt feltételeknek nem felelnek meg, végül pótajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Szeged, 1902. évi szeptember hóban.

Az üzletvezetőség.

(Utányomás nem díjazatik.)

Legfinomabb
csemege-
szőlő

kilója 40 fillér,

kapható

naponta

dr. Brájer Lajosnál

Uri-utca 3. sz.

(708-x.43)